

Халқ сўзи

Ўзбекистон —
келажаги
буюк
давлат

2023 йил — ИНСОНГА ЭЪТИБОР ВА СИФАТЛИ ТАЪЛИМ ЙИЛИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

WWW.XS.UZ

E-mail: info@xs.uz

2023 йил 5 январь, № 2 (8345)

Пайшанба

Сайтимизга ўтиш учун QR-кодни телефонингиз орқали сканер қилинг.

ЎЗБЕКИСТОН ВА РОССИЯ ПРЕЗИДЕНТЛАРИ АМАЛИЙ ҲАМКОРЛИКНИ РИВОЖЛАНТИРИШ МАСАЛАЛАРИНИ МУҲОКАМА ҚИЛДИЛАР

4 январь куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Россия Федерацияси Президенти Владимир Путин билан телефон орқали мулоқоти бўлиб ўтди.

Ўзбекистон — Россия кенг қамровли стратегик шериклик муносабатларини янада чуқурлаштириш масалалари кўриб чиқилди.

Икки томонлама савдо-иқтисодий ҳамкорликнинг ривожланиш суръати, шу жумладан, ўзаро товар айирбошлаш ортаётгани, Ўзбекистон ва Россиянинг етакчи компаниялари иштирокида қўшма корхона ва кооперация лойиҳалари сони ошаётгани мамнуният билан қайд этилди.

Мамлакатларимиз худудлари ўртасидаги фаол мулоқотларни давом эттириш, шу мақсадда ҳар йили Тошкент шаҳрида ўтказилаётган «Иннопром. Марказий Осиё» халқаро кўргазмаси ҳамда Ўзбекистон — Россия Худудлар форуми имкониятларини самарали ишга солиш муҳимлиги таъкидланди.

Нефть-газ соҳасидаги ўзаро манфаатли ҳамкорликни кенгайтириш масалаларига алоҳида эътибор қаратилди.

Давлатимиз раҳбари томонидан 2022 йилнинг 26-27 декабрь кунлари Санкт-Петербург шаҳрида ўтган МДХ норасмий саммитининг самарали натижалари юксак баҳоланди.

Ўзбекистон ва Россия етакчиларининг телефон орқали мулоқоти ҳар доимгидек самимий, дўстона ва амалий руҳда ўтди.

ЎЗА.

ЖАМИЯТНИНГ ТАЯНЧ НУҚТАСИ — ТАЪЛИМ

Президент Шавкат Мирзиёев яқинда пойтахтимизда ўтказилган «Таълим сифатини ошириш — Янги Ўзбекистон тараққиётининг яққо ягона тўғри йўлидир!» мавзuidaги замонавий дарсликлар кўргазмаси билан танишди. Бир гуруҳ соҳа фидойилари, мактаб ўқитувчилари билан мулоқот қилди. Тизимнинг келгуси тараққиётига дахлдор мақсад ва вазифаларни яна бир бор таъкидлади. Бу бежиз эмас. Соҳада амалга оширилаётган янгиланишлар 2023 йил — Инсонга эътибор ва сифатли таълим йили мақсад-интилишларига ҳамохангидир.

Президентимизнинг Олий Мажлис ва халқимизга йўллаган Мурожаатномасининг муҳим йўналишларидан бири ҳам таълим сибсати бўлди. Унда мактабгача таълим, ўрта ва олий таълим тизимини янада ривожлантиришнинг устувор масалалари белгилаб берилди. Зеро, таълимга йўналтирилган сармоя — келажакка йўналтирилган сармоя демак. Хусусан, Финляндия, Жанубий Корея, Япония, Сингапур каби давлатлар таълим ва таълимга сарфланган харажатлар ўзини оқлаганини бугун дунёга намойн қилди.

Муносабат

Ўзбекистонда ҳам таълим соҳасига ажратилаётган маблағлар йил сайин ортиб бормоқда. Амалга оширилаётган ислохотлар боис Ўзбекистоннинг халқаро таълим рейтингларидаги позицияси кундан-кунга яхшиланмоқда, буни халқаро экспертлар ҳам ижобий баҳолапти.

Бинобарин, юртимизнинг эртанги ривож йўлида қандай чуқур ўйланган дастурлар тузилмасин, бу режаларни бажаришга моддий база ва имкониятлар яратилмасин, бунинг учун қанча кўп сармоя сафарбар этилмасин, уларнинг барчасини амалга оширадиган, рўйбга чиқарадиган куч бўлиши малакали мутахассислардир. Янги Ўзбекистонни барпо этиш, юксак иқтисодий тараққиётга эришиш ва аҳоли фа-

ровонлигини таъминлаш каби мақсадларга таълим соҳасини тубдан ўзгартирмасдан ва замонавий асосда қайта қурмасдан туриб эришиб бўлмайди.

Мамлакат учун давлатдаги таълим тизимининг қай ҳолатда эканлиги ва қандай кадрлар келажақда тайёрланиши муҳим аҳамиятга эга. Ҳозирда мамлакатимиз таълим соҳасига қара тилаётган харажатларнинг кўп қисми Давлат бюджети маблағлари ҳисобидан молиялаштирилмоқда. Инновацион иқтисодиётнинг тараққиёти эши, аҳоли даромадлари ошиши ва таълим тизимининг инсон ҳаётидаги ўрни ортиб бориши туфайли мамлакатимизда ҳам давр талабларига жавоб бера оладиган давлат таълим муассасалари билан бир қаторда нодавлат таълим муассасалари ҳам

ташкил этилмоқда. Бу, ўз навбатида, бевосита рақобатнинг кучайишига олиб келмоқда.

Маълумки, совет мафқурасининг бир неча катта камчиликлари бўлиб, улардан бири хусусий мулкнинг инкор этилиши эди. Мамлакатимиз мустақилликка эришганидан сўнг бу камчиликлар босқичма-босқич бартараф қилина бошланди, мулк хилмахиллиги ривожлантирилди, хусусий мулкка кенг имкониятлар яратилди. Жумладан, бугунги кунда хусусий мулк эгалари, мулкдорлар синфи шаклланди, нодавлат секторда меҳнатга яроқли аҳолининг 80 фоиздан ортиғи банд.

Ҳозирги кунда таълим соҳасининг долзарб масалаларидан бири — бу мамлакатимизда нодавлат, хусусий таълим тизимини ривожлантириш. Мутараққий мамлакатлар таълим

соҳасидаги, фақат бюджет таълим тизимини ривожлантириш етарли самара бермайди, соҳага хусусий инвестицияларни жалб этишни кучайтириш зарур.

Бу борада давлат ва хусусий шериклик тизими ўзини оқлаб келмоқда. Президентимиз нодавлат таълим тизими рақобатига катта эътибор қаратмоқда. Айниқса, хусусий боғчалар, хусусий мактаблар ривожланиши учун турли имтиёзлар, преференциялар берилмоқда. Бундай қулай шароитлар яратилиши натижасида илм-фаннинг, таъбир жоиз бўлса, «булоқбоши» ҳисобланган мактабгача таълим тизими кундан-кунга тараққиёт этмоқда. Кейинги олти йилда болаларни мактабгача таълим билан қамраб олиш даражаси 27 фоиздан 70 фоизга етиши натижасида бугунги кун-

да 2 миллионга яқин болалар боғчага бормоқда.

Мурожаатномада келгуси беш йилда қамровни 80 фоизга етказиш учун 600 миң янги боғча ўрни кераклиги, шу боис боғчалар сонини кўпайтириш, улардаги таълим ва тарбия сифатини тубдан яхшилаш бўйича беш йиллик дастур қабул қилиниши таъкидланди. Боғчалар қамровини кенгайтириш бўйича хусусий секторга қўшимча шароитлар яратилади.

Янги мактаблар қуриш, мавжудларини кенгайтириш бўйича кенг қўламли ишлар олиб борилади. Жумладан, хусусий инвестициялар иштирокида 100 та мактаб қуриш лойиҳалари бошланади, келгуси беш йилда уларнинг сони мингтага етказилади.

3

14 январь — Ватан ҳимоячилари куни

МИЛЛИЙ АРМИЯМИЗ — ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОННИНГ МУСТАҲКАМ ҚАЛҚОНИ

Халқимиз тинчликни юксак қадрлайди ва ўз орзу-интилишлари, эзгу ниятлари рўйбга чиқишининг муҳим кафолати деб билади. Истиқлол йилларида эришган энг катта бойлигимиз — халқимизнинг тинч ва осуда ҳаёти. Оммавий ахборот воситалари орқали дунёнинг айрим мамлакатларида юз бераётган турли можаро, нотинчлик, тартибсизликларни кузатар эканмиз, она заминимиздаги тинч ҳаёт, мусаффо осмон билан фахрланамиз.

Бугунги кунда баъзи мамлакатлар халқларининг ҳаловати бузилган. Сайёрамизнинг турли минтақаларида рўй бераётган бундай муҳидиш воқеаларга уйғок қўз, теран та-

факкур билан қараш ва баҳо бериш лозим. Дунёнинг бугунги манзарасига боқиб, золимларнинг зулми тобора ҳаддан ошаётгани, мазлумларнинг оқ-доди,

фарёди эса тобора кўкка ўрлаётганини кузатиш мумкин. Адолатсиз, маънисиз урушлар рўй берапти. Айрим сиёсий марказлар Ер юзиде зулм ва бузғунчилик уруғини сочаётир.

Мана шундай пайтда тинч, хавфсиз, барқарор мамлакатда яшаётганимизга шукр қиласан киши. Аммо тинчликни таъминлашнинг ўзи бўлмайди. Унинг ортида бу ишга масъулларнинг уйқусиз, бедор тулнлари, машаққатли меҳнатлари ётади.

2

Депутатлар — ҳудудларда

МУЛОҚОТЛАРДА ФУҚАРОЛАРНИ ЎЙЛАНТИРАЁТГАН МАСАЛАЛАРГА ЕЧИМ ИЗЛАНДИ

Айни кунларда Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутатлари ўз сайлов округларида бўлиб, очик мулоқотлар ўтказмоқда, маҳаллама-маҳалла юриб, аҳолининг яшаш шароитларини ўрганимоқда, уларга амалий ёрдам бериш чораларини кўришаётир.

Парламент қўйи палатаси депутати Наврўзбек Юсуповнинг Избоскан туманидаги бир неча умумий ўрта таълим мактабида бўлиб ўтган учрашувлари фойта мазмунли ва самарали кечди.

Мулоқотларда депутат йилгиларга Президентимизнинг Олий Мажлис ва халқимизга йўллаган Мурожаатно-

маси ҳамда «Янги Ўзбекистон маъмурий ислохотларини амалга ошириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Фармони-нинг мазмун-моҳияти ва аҳамияти ҳақида кенг маълумотлар берди.

Н. Юсуповнинг сайловчилар билан учрашувлари Избоскан туманида жойлашган Халқ қабулхонасида давом

этди. Халқ вакили бу ерда жисмоний ҳамда юридик шахсларнинг мурожаатларини қабул қилиш ва ижросини ўз вақтида таъминлаш борасида амалга оширилаётган ишлар ҳолати билан қизиқди.

Халқ қабулхоналари билан ҳамкорликда фуқароларнинг сайёр қабулини ташкил этиш, аҳоли томонидан кўтарилган муаммоларни маҳаллий ижро ҳокимият органлари билан биргаликда жойида ҳал этиш чораларини кўриш бўйича устувор вазифалар белгилаб олинди.

2

ҚОНУН ТАЛАБЛАРИ ВА ИНСОН ҲУҚУҚЛАРИ — ОЛИЙ ҚАДРИЯТ

Инсон қадрлари барча нарсадан устун. Давлат раҳбарининг Олий Мажлис ва Ўзбекистон халқига йўллаган Мурожаатномасида ушбу ғоянинг тўлиқ муҳассам эканига ғувоҳ бўлдик. Таълим, соғлиқни сақлаш, электр энергия, газ, суд-ҳуқуқ, хушлас, аҳолини қийнаб келаётган масалаларнинг барчаси ушбу Мурожаатномадан ўрин олди. Аҳамиятлиси, муаммолар аниқ кўрсатилди, тақлифлар ҳам аниқ илгари сурилди.

Нуқтаи назар

Қайд этиш лозимки, Олий Мажлиснинг Инсон ҳуқуқлари бўйича вакили (омбудсман)-га юборилаётган мурожаатларнинг 15 фоиздан ортиқ қисми суд-ҳуқуқ масалаларига оид.

Давлат раҳбари, аввало, одамларимизнинг жойларда судма-суд дарсон бўлиб юришларига барҳам берилиши, бунинг учун адолатли ҳукм ва қарор чиқариш бўйича вилоят судларининг ваколати ҳам, масъулияти ҳам оширилишини қайд этди. Бу борада, албатта, судьяларнинг иш оқималари ошади, уларга иш билан батафсил танишиб

чиқишлари учун етарлича вақт ажратилиши ҳам муҳим.

Тергов жараёнига келсак, бу борада ҳам Юртбошимиз аниқ ечимларни кўрсатиб ўтди. Тинтув ўтказиш, телефон сўзлашувини эшитиш ва мулкни хатлашга санкциянинг прокурордан судга ўтказилиши фуқароларнинг шахсий ҳуқуқлари ва мулкий дахлсизлиги таъминланишига хизмат қилади. Ҳақиқатан ҳам, у тadbиркор бўладими ёки оддий фуқаро мулк дахлсизлиги ҳимояланганини ҳис қилиши зарур.

2

КОРХОНАНИНГ ИККИНЧИ НАВБАТИ ФЙДАЛАНИШГА ТОПШИРИЛДИ

Наманган вилояти қурилиш индустриясида амалга оширилаётган йирик лойиҳалардан бири — «Namanagan sement» масъулияти чекланган жамияти янги йилни корхона ишлаб чиқаришининг навбатдаги босқичи қувватларини харакатга келтириш билан бошлади.

Жараён

Бу ерда дастлабки босқичда йилга 300 миң тонна маҳсулот тайёрланаётган эди. 49 миллион АҚШ доллари қийматидаги кейинги лойиҳа ижроси билан аниқ кўрсат-

кични бир миллион тоннага етказиш имконияти юзага келди. Меҳнат ўринлари эса икки баравардан кўпроқ ортиб, 650 тани ташкил этмоқда.

2

ТУРИЗМ — ИҚТИСОДИЁТНИНГ ЕТАКЧИ ДРАЙВЕРИ

Бизнинг суҳбат

Президентимиз томонидан 2022 йилнинг 24 декабрь куни имзоланган «Самарқанд вилоятининг туризм ва транспорт салоҳиятидан самарали фойдаланиш, вилоятни «Самарқанд — Янги Ўзбекистоннинг туризм дарвозаси» концепцияси асосида ривожлантириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарори юртимизда туризмни, шунингдек, мазкур соҳада тadbиркорликни янада тараққиёт этиришга, хусусан, кўҳна ва ҳаммиша навқирон Самарқандга хорижий ва маҳаллий туристлар оқимини кўпайтириш, инфратузилма объектлари салоҳиятидан самарали фойдаланиш учун зарур шарт-шароитларни яратиш, аниқ чоғда янгидан модернизация қилинган Самарқанд халқаро аэропортида хорижий авиаташувчи компаниялар учун қулай имкониятларни яратиш, ҳудуднинг транспорт-логистика тизимини ривожлантириш, кўрсатилган тизимлар сифатини янада яхшилаш мақсадларига хизмат қилади.

Мазкур ҳужжат доирасида амалга оширилаётган ишлар ва лойиҳалар хусусида батафсил маълумот олиш мақсадида Самарқанд вилояти ҳокими Эркинжон ТУРДИМОВга мурожаат қилдик.

— Давлатимиз раҳбарининг мазкур қарори нафақат вилоятимиз, балки мамлакатимизнинг туризм салоҳиятини янада ривожлантиришга хизмат қилиши билан муҳим аҳамиятга эга, — дейди Эркинжон Турдимов. — Хусусан, «Самарқанд — Янги Ўзбекистоннинг туризм дарвозаси» тарғибот кампанияси йўлга қўйилмоқда. Аввало, шуни таъкидлаш жоизки, бу шунчаки тарғибот эмас. 2023 йилнинг биринчи чорагида Самарқанд шаҳрида «Aviation & Logistics Forum» II халқаро авиация форуми ўтказилади. Самарқанд туризм-

тик маркази ҳудудда чет эл фуқаролари учун бож олинмайдиган савдо дўконлари ташкил этилади. 2023 йил 1 сентябрдан ташкил этилади ва халқаро автобус қатновлари ахборот технологиялари орқали йўлга қўйилади. Мазкур тизимда чипталарни «Uzbus» платформасида харид қилиш тартиби, автобусларга GPS қурилмаларини ўрнатиш ҳамда мониторинг қилиш бўйича ягона платформа яратилади. 2023 йил 1 февралдан аэропортида туризм ахборот маркази ташкил қилинади.

Ўзбекистон 1993 йил 4 октябрда Мар-

казий Осиё давлатлари орасида биринчи бўлиб Бутунжаҳон туризм ташкилотига аъзо бўлди. Бу, ўз навбатида, мамлакатда туризмни ривожлантириш ишларига катта ижобий туртки берди. Чунки давлатимизнинг очиклик сибсати, туризмни ривожлантиришга қўшаётган ҳиссаси туфайли мамлакатимизга бўлган халқаро ишонч ошди, натижада БМТнинг Бутунжаҳон туризм ташкилоти Бош ассамблеясининг навбатдаги 25-сессиясини Самарқанд шаҳрида ўтказишга қарор қилди.

3

МИЛЛИЙ АРМИЯМИЗ — ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОННИНГ МУСТАҲКАМ ҚАЛҚОНИ

1 Шу нуқтаи назардан, Президентимизнинг жорий йилнинг 20 декабрь куни Олий Мажлис ва Ўзбекистон халқига Мурожаатномасида миллий ҳавфсизликни таъминлаш, Қуролли Кучларимиз жанговар салоҳиятини ошириш борасидаги ишларни янги bosқичга олиб чиқиши, бу борада депутат ва сенаторлар, маҳалла, нуруний, хотин-қизлар ва ёшлар фаоллари, бугун халқимизга қарата энг бебаҳо олий неъмат — тинчлик ва осойиштагимизнинг қадрига етиш, оилаларимиз, фарзандларимиз, келгуси авлодларнинг бахту камоли учун бу улғу бойликини асраб-авайлашни таъкидлаб ўтгани бежиз эмас, деб ўйлайман.

Шундай экан, ёшларимизни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялаш, уларнинг она юртимиз ва сadoқатини оширишга янада кўпроқ аҳамият бериш олдимиздаги кечиктириб бўлмас, муҳим вазифалардан. Бугунги глобаллашув ва кескин рақобат даври, дунёнинг турли бурчакларида, жумладан, минтақамизда ўз бераётган қуролли жанговар ва қарама-қаршиликлар, янги таҳдид ва хатарлар билан доим оғох ва хушёр бўлишни тақозо этади. Ана шундай ғоят масъулиятли вазиятда мамлакатимизда тинчлик ва осойишталикни, фуқароларнинг конституциявий ҳуқуқ ва эркинликларини қафолатлаш ва ҳимоя қилишда Қуролли Кучларимиз, ҳавфсизлик ва ҳуқуқни муҳофаза қилувчи идораларнинг ўрни ҳамда аҳамияти тобора ортиб бормоқда.

Бу ҳақиқатни ҳисобга олган ҳолда мамлакатимиз мудофаа салоҳиятини янада мустаҳкамлаш ва Қуролли Кучларимиз қудратини ошириш Янги Ўзбекистон тароққий стратегиясининг устувор йўналишларидан бири этиб белгиланди. Ушбу вазифаларни амалга оширишда Қуролли Кучларимиз қўмондонлик таркиби жойлардаги ҳокимият идоралари ва халқимиз билан биргаликда бир тану бир жон бўлиб ҳаракат қилаётгани эътиборга молик.

Бу борада, энг аввало, ҳарбий хизматчилар, айниқса, командирлар таркибининг профессионал тайёргарлигини ошириш миллий армияни янада ривожлантиришнинг энг муҳим шарти. Шундан келиб чиққан ҳолда Қуролли Кучлар Бош штаби ҳамда ҳарбий округлар бошқарув аппаратлари офицерларини, бригада командирлари ва уларнинг ўринбосарларини ўқитиш бўйича Қуролли Кучлар академиясида янги тизим йўлга қўйилди. Унга кўра, соҳа учун кадрлар тайёрлашда назария ва амалиётни имкон қадар яқинлаштиришга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Иккинчидан, миллий армиямизни замонавий қурол-ярғ ва ҳарбий техникалар билан таъминлаш бўйича комплекс дастурларни тайёрлашда бугунги кунда дунёнинг турли минтақаларида кузатилаётган ҳарбий муҳожарлар хусусиятларини, қўшинларни янада ривожлантиришнинг устувор йўналишлари ҳисобга олинаётгани мақ-

миз дахлсизлигини ишончли ҳимоя қилишга қодир бўлган, тезкор ва ихчам миллий армия ташкил этилди. Жалолиддин Мангуберди, Соҳибқирон Амир Темур, Заҳириддин Муҳаммад Бобур каби буюк саркарда боболаримизнинг жанговар аънаналари муносиб давом эттирилмоқда.

“Халқ ва армия — бир тану бир жон” деган эзгу тамойил асосида улкан ишлар амалга оширилаётганига барчамиз гувоҳ бўлиб турибмиз. Бугунги кунда юртдошларимиз армиянинг ҳар томонлама ёрдами ва кўмагини ҳаётнинг барча соҳаларида амалда хис этмоқдалар. Айниқса, мураккаб сивон даври бўлган пандемия пайтида ва фақуллода ҳолатлар оқибатларини бартараф этишда, биз учун бебаҳо бойлик — тинчлик ва осойишталикни асраш ва ҳимоя қилишда бу яқдиллик янада яққол намоён бўлди. Энг муҳими, мустақиллигимизнинг ўтган 31 йилда Қуролли Кучларимиз етук армияга айланди. Бу Ватанимиздаги тинчлик, барқарорликка, халқимизнинг осойишта яшашига замин бўляпти.

Мудофаа тизимининг жанговар салоҳиятини ошириш бўйича жуда катта ишлар қилинган, ҳарбий бошқарув тизими деярли янгидан барпо этилган, ҳарбий-мамурий секторлар тизилган, қўшин турлари ўртасида ўзаро ҳамкорликни таъминлаш бўйича таъсирчан механизмлар йўлга қўйилган, энг мураккаб вазифаларни ҳам тезкорлик билан бажаришга қодир бўлган бўлинмалар ташкил этилган, қўшинларнинг жанговар ва руҳий тайёргарлик даражаси ошган тизимдаги ислохотлар мева-сиде, десак, адашмаган бўламиз. Қуролли Кучлар академияси, янги ташкил этилган Ҳарбий-тиббий академияси, “Темурбеклар мактаби” ҳарбий-академик лицейлари ва бошқа ихтисослаштирилган ўқув юртли профессионал кадрлар тайёрлаш масканлари айлиниб улгурди. Натижада, ёшлар ўртасида ҳарбий хизматга қизиқиш ва интилиш ҳар қанчигидан кўчаиди.

Тинчлик ва осойишталик, барқарор тароққий таъминлаш вазифасини бажарётган миллий армиямиз куч-қудрати ва салоҳияти ортиб, юртимизда амалга оширилаётган ислохотлар тўғрисида янада ори-вожланиб бормоқда. Бу жараёнда тинимсиз машғулотларда юксак касбий тайёргарликка эга бўлаётган ҳарбий хизматчиларимиз эса Ўзбекистон армияси халқаро майдонларда неларга қодир эканлигини амалда намоён этмоқда. Бунга яққол мисол сифатида ҳарбий хизматчиларимиз иштирокидаги Халқаро армия ўйинларини келтиришимиз мумкин.

Ўзбекистон Мудофаа вазирлиги VIII Халқаро армия ўйинларининг 21 та йўналишида иштирок этди. 34 та йўналишни қамраб олган мусобақаларда 37 та давлатдан 257 та жамоа ўзаро беллашди. Хусусан, мамлакатимиз ҳудудида мусобақаларнинг 5 та йўналиши бўлиб ўтди. Шундан ташқари мусобақасиз кечган “АрМИ — 2022” Халқаро армия ўйинларида ва-

қилларимиз муносиб иштирок этиб, умумжамоа ҳисобида фахрли 2-ўринни қўлга киритди. Мазкур мусобақада вакилларимиз Ўзбекистон армиясининг куч-қудрати, ҳарбий хизматчиларимизнинг жанговар шайлигини, бир сўз билан айтганда, ўз касбининг ҳақиқий усталари эканини намоён эта олди. Хусусан, ғалабали юришлар, рекорд натижалар ва ғойиблик шохсупалари бунинг ёрқин мисолидир. 12 та давлат ҳудудиде ўтказилган армия ўйинларида мамлакатимиз байроғи энг юқорига кўтарилди, мадҳиямиз тақдор ва тақдор янгради.

Мамлакатимизда ҳар йили Ватан химоячилиги куни кенг нишонланади. 1992 йилнинг 14 январиде республика Олий Кенгашининг “Ўзбекистон Республикаси ҳудудиде жойлашган ҳарбий

Қуролли Кучларимиз нуфузини янада оширишни таъминлашдан иборатдир.

Фармойиш билан Ватан химоячилари кунини нишонлашга тайёргарлик кўриш ҳамда юқори савияда ўтказиш бўйича республика комиссиясининг таркиби, шунингдек, ташкилий-амалий, ахборот-ташвиқот, ҳарбий-ватанпарварлик ва маънавий-маърифий тадбирларни ўз ичига қамраб олган чора-тадбирлар Дастури тасдиқланди. Дастурда таълим-тарбия муассасаларида, жамоат жойларида, маҳалларда, муассаса ва ташкилотларда ўтказилаётган тадбирлар алоҳида белги-ланган. Хусусан, ўқувчи-ёшларни ҳарбий касбларга йўналтириш, уларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялаш мақса-дида “Мард аскар — ёшларга намуна!” шiori остида ҳарбий-ватанпарварлик та-

авлод онги ва қалбида ватанпарварлик, юртта даҳрдорлик ҳиссини кучайтирмоқда.

Қўшинларда ҳарбий хизматчилар ва уларнинг оилалари ижтимоий ҳимоясига доир кенг қўлланми ишлар амалга оширилиб келинмоқда. Ҳукумат қарори билан Мудофаа вазирлиги қўшинларида хотин-қизлар ва ҳарбий хизматчиларнинг оила аъзолари билан ишлаш тизимининг самарадорлиги оширилди, хотин-қизлар ва ҳарбий хизматчилар оила аъзолари билан ишлаш бўйича етакчи мутахассисларга ҳар ойлик лавозим маошининг 100 фоизигача миқдорда устама тўла-ниши йўлга қўйилди.

Мудофаа вазирлиги ҳамда Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлиги ўртасида қабул қилинган қўшма қарорга асосан 2022 йилда 800 нафар ҳарбий хизматчининг турмуш ўртоклари касб-хунарга ўқитиш мономарказларида ўқитилиб, касбга йўналтирилди. Бугунги кунда ҳарбий хизматчилар рафиқаларининг 400 нафари тадбиркорликка жалб этилди. Ҳарбий шаҳарчаларда 125 та тикувчилик цехи фаолияти йўлга қўйилди.

Оила ва хотин-қизлар давлат қўмитаси томонидан Ўзбекистон Республикаси куч тузилмаларида фаолият юритаётган ҳарбий хизматчилар рафиқаларининг “Ватан меҳри юрагимда” шiori остида ташкил этилган “Тўмарис издошлари” танловини ҳам аёлларга кўрсатилаётган юксак эътибор ифодасидир. Мазкур танловда Мудофаа вазирлиги жамоаси тенгсиз, дея топилди.

Энг қувонарлиси, яқинда Ўзбекистон Республикаси Президентининг қарорига асосан “Тўмарис” кўррак нишони таъсис этилди. Ушбу муқофот билан куч тузилмаларида хизмат қилаётган ҳар томонлама муносиб, ватанпарвар ҳарбий аёллар ва ишчи-ҳодимлар тақдирланади.

Бугун барчамиз мамлакатимиз мустақиллигини ҳимоя қилиш ва хизмат бурчини бажариш вақтида ҳалок бўлган ҳарбий хизматчиларнинг кўрсатган қаҳрамонликларини кенг тарғиб қилиш мақсадида улар истикомат қилган маҳалларда “Қаҳрамонлар номи барҳаёт!” мавзусида давра суҳбатларини ташкил этиш, ҳарбий хизматчилар, аҳоли ва ёшлар ўртасида спортнинг оммавий турлари бўйича мусобақалар ўтказиш, ҳарбий-ватанпарварлик фестивалларини ташкил этиш ҳамда “Маънавият қарвонлари” ташрифини амалга ошириш ишларига камарбаста бўлишимиз даркор.

Жойларда ҳарбий хизматчилар ва ёшлар ўртасида Ҳарбий-мамурий сектор раҳбарининг соврини учун “Амир Темур ўғонлари”, “Жалолиддин Мангуберди ворислари” ва “Тўмарис издошлари” кўрик-танловларини, “Аскар оналарини шарафлаймиз” ва “Менинг акам — Ватан химоячиси” мавзусида маънавий-маърифий тадбирлар ўтказилаётгани навиқирон

Бундай тадбирларнинг Қуролли Кучларимиз салоҳиятини янада кучайтиришдаги аҳамияти катта, албатта. Қолаверса, бу каби кенг қўлланми чора-тадбирлар ёшларни ҳарбий ватанпарварлик руҳида тарбиялашда ҳал қилувчи омиллардан бири бўлмоқда. Бу ҳижаҳтлар эса халқимиз осойишталигини, сарҳадларимиз дахлсизлигини, мамлакат суверенитетини таъминлашга, барқарор ижтимоий-иқтисодий тароққийга эришишга хизмат қилади.

Кутбиддин БУРҲОНОВ, Олий Мажлис Сенатининг Мудофаа ва ҳавфсизлик масалалари қўмитаси раиси.

Кейинги йилларда амалга оширилган туб ислохотлар тўғрисида тарихан қисқа даврда Ўзбекистон Республикаси суверенитети ва ҳудудий яхлитлигини, сарҳадларимиз дахлсизлигини ишончли ҳимоя қилишга қодир бўлган, тезкор ва ихчам миллий армия ташкил этилди. Жалолиддин Мангуберди, Соҳибқирон Амир Темур, Заҳириддин Муҳаммад Бобур каби буюк саркарда боболаримизнинг жанговар аънаналари муносиб давом эттирилмоқда.

қисмлар ва ҳарбий ўқув муассасалари тўғрисида”ги қарори қабул қилиниб, юртимиз ҳудудидеги ҳарбий қисм ва муассасалар республика тасарруфига олинган. Ўзбекистон Республикасининг 1993 йил 29 декабрдаги Қонуни билан 14 январь — Ватан химоячилари куни этиб белгиланди.

Президентимизнинг 2022 йил 14 декабрдаги “Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлари ташкил этилган таърихнинг 31 йиллигини ҳамда Ватан химоячилари кунини нишонлашга тайёргарлик кўриш ва ўтказиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги фармойиши ижроси доирасида шу кунларда юртимиз бўйлаб “Миллий армиямиз — Янги Ўзбекистоннинг мустаҳкам қалқони-дир!” шiori остида Қуролли Кучларимиз ташкил этилганлигининг 31 йиллиги ҳамда Ватан химоячилари кунига бағишланган маънавий-маърифий, маданий тадбирлар ўтказила бошланди. Мазкур фармойишдан кўзланган асосий мақсад Қуролли Кучлар ташкил этилган сана ҳамда Ватан химоячилари кунини муносиб қутиб олиш ва уни умумхалқ байрами сифатида кенг нишонлаш, халқ ва армия яқдиллигини янада мустаҳкамлаш, ёшларни ватанпарварлик руҳида тарбиялаш, фуқароларимизда миллий армиямиз билан фахрлини туйғусини камол топтириш, шунингдек,

бирларини, ҳарбий қисм ва муассасаларда очик ашиқлар кунини, умумтаълим мактабларида “Ватанпарварлик дарслари”ни ўтказиш, Тошкент шаҳри ва вилоятлардаги музейларга экскурсияларни ташкил қилиш, шунингдек, ўқувчи-ёшлар ўртасида “Посбониман муқаддас юртининг” мавзусида иншо ва шёрий асарлар танлови ҳамда “Менинг армиям — менинг фахрим!” мавзусида “Энг яхши тасвирий санъат асари” танловларини ўтказишга киришилди.

Жойларда ҳарбий хизматчилар ва ёшлар ўртасида Ҳарбий-мамурий сектор раҳбарининг соврини учун “Амир Темур ўғонлари”, “Жалолиддин Мангуберди ворислари” ва “Тўмарис издошлари” кўрик-танловларини, “Аскар оналарини шарафлаймиз” ва “Менинг акам — Ватан химоячиси” мавзусида маънавий-маърифий тадбирлар ўтказилаётгани навиқирон

Бундай тадбирларнинг Қуролли Кучларимиз салоҳиятини янада кучайтиришдаги аҳамияти катта, албатта. Қолаверса, бу каби кенг қўлланми чора-тадбирлар ёшларни ҳарбий ватанпарварлик руҳида тарбиялашда ҳал қилувчи омиллардан бири бўлмоқда. Бу ҳижаҳтлар эса халқимиз осойишталигини, сарҳадларимиз дахлсизлигини, мамлакат суверенитетини таъминлашга, барқарор ижтимоий-иқтисодий тароққийга эришишга хизмат қилади.

ҚОНУН ТАЛАБЛАРИ ВА ИНСОН ҲУҚУҚЛАРИ — ОЛИЙ ҚАДРИЯТ

1 Президентимизнинг “Тергов шахсини айблаш учун эмас, жиноятни фoш этиш орқали ҳақиқатни аниқлаш учун ишлаши керак”, деган қатъий фикри бу соҳада адoлатни ўрнатишга ёрдам беради.

Айтиш лозимки, Омбудсманнинг ҳар бир ҳудудда минтақавий вакилининг бўлиши нафақат мурожаатлар билан жойига чиқиб танишиш, балки ҳаракатланиш эркинлиги чекланган ёпиқ муассасалардаги шарт-шароитларни мунтазам мониторинг қилиш, маҳкум ва маҳбуслар билан жамоавий ҳақида холи тарзда учрашиш, “Омбудсман кути”ларидаги мурожаатларни ҳар икки ҳафтада қабул қилиш ва ижтимоий тармоқларга сиздирилган хабарларни тезкор равишда жойига чиқиб ўрганиш имконини бермоқда.

логиялар орқали ўша куннинг ўзида қабул қилиш ва ижрога қаратиш имконияти туғилади.

Мурожаатномадан келиб чиқиб, Омбудсманнинг кийноқ ҳолатларининг олдини олиш бўйича фаолияти янада кучайтирилади. Аниқланган камчиликлар бўйича тегишли мутасадди вазирлик ва идораларга тақдимнома ва хулоса, Олий Мажлис палаталарига эса таҳлилий ахборотлар киритилади. Буларнинг барчаси ёпиқ муассасалардаги шарт-шароитларнинг яхшиланишига қаратилган.

Президентимиз Мурожаатномада “Ҳеч кимнинг уништига ҳаққи йўқ — қонун талаблари ва инсон ҳуқуқлари — биз учун олий қадрият”, дея бежиз таъкидламади. Ўйлаймизки, 2023 йил — “Инсонга эътибор ва сифатли таълим йили”да халқ манфаати йўлида хизмат қилиш бурчинини елкасига олган ҳар бир шахс ушбу ғояга ҳамоҳанг ҳолда фаолият юритса, мамлакатда инсон ҳуқуқ ва манфаатлари таъминланишига ўзининг муносиб ҳиссасини қўшган бўлади.

Феруза ЭШМАТОВА, Олий Мажлисининг Инсон ҳуқуқлари бўйича вакили (омбудсман).

Шу билан бирга, Мурожаатномада инсон ҳуқуқ ва эркинликларини ишончли ҳимоя қилиш борасида сўз борар экан, охириги пайтларда айрим вақтинча ушлаб туриш жойларида инсон ҳуқуқлари бузилиши бўйича оғрикли масалалар кўтарилганга тўғрисида ўтилди.

Омбудсман республика бўйлаб ҳаракатланиш эркинлиги чекланган ёпиқ муассасаларга жамоатчилик гуруҳлари билан биргаликда амалга оширган мониторинг ташрифларида асосий эътиборни ушбу муассасалардаги шарт-шароитларнинг инсон ҳуқуқларини таъминлаш бўйича халқаро стандартларга мувофиқлигини ўрганишга қаратади.

Қайд этиш жоизки, Омбудсман, унинг худудлардаги минтақавий вакиллари ва Омбудсман хузуридаги жамоатчилик гуруҳлари томонидан 2022 йил мбайнида 300 дан ортиқ мониторинг ташрифлари амалга оширилди. Бу кўрсаткич 2020 йилдагига нисбатан деярли икки баробар кўпдир. Бу борада Омбудсман минтақавий вакилларнинг фаолиги ҳам анча ошган, яъни авваллари жамоатчилик асосида ишланган минтақавий вакилларнинг кўрсаткичларидан 7 мартага кўпдир.

МУЛОҚОТЛАРДА ФУҚАРОЛАРНИ ЎЙЛАНТИРАЁТГАН МАСАЛАЛАРГА ЕЧИМ ИЗЛАНДИ

1 Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати Одинахон Отахоновнинг Шаҳрихон туманидаги сайловчилар билан учрашувлари ҳам қизгин савол-жавоблар ва иштирокчиларнинг фаолиги остида ўтди.

Депутат дастлаб давлатимиз раҳбарининг парламент ва халқимизга йўлаган Мурожаатномасининг мазмун-моҳияти, шунингдек, қўйи пала-

та томонидан ишлаб чиқилаётган янги қонун лойиҳалари ҳақида сўз юритди.

Сайловчиларни қизиқтирган масалаларга тўхталар экан, айрим саволлар мазмунидан келиб чиқиб, тегишли ташкилотлар раҳбарлари номига депутатлик сўровлари киритишни маълум қилди.

Шунингдек, О. Отахонова туман-

даги бир қатор маҳаллалар ва аҳоли ҳонадонларида бўлиб, юзма-юз мулоқотлар ўтказди. Боқувчисини йўқотган, ёлғиз ва кам таъминланган оилалар ҳолидан хабар олиб, уларга озиқ-овқат маҳсулотлари, совға-саломлар улашди. Хорижда ишлаётган шахрихонликлар ҳонадонларида бўлиб, тадбиркорликни ривожлантириш учун берилаётган им-

коният ва имтиёзлар ҳақида маълумотлар берилди.

Юзма-юз мулоқотлар чоғида фуқароларни ўйлантираётган масалаларни ҳал этиш чоралари кўрилди.

Қўйи палата депутатларининг жойларда сайловчилар билан учрашувлари давом этмоқда.

«Халқ сўзи».

КОРХОНАНИНГ ИККИНЧИ НАВБАТИ ФЙДАЛАНИШГА ТОПШИРИЛДИ

1 Чуст туманида жойлашган мазкур корхона қувватининг ошиши учун тадбиркорлик субъектининг маҳаллий буюбта қўшаётган ҳиссасини ҳам кескин кўпайтирди. Дастлабки ҳисоб-китобларга кўра, “Namangan sement”нинг давлат газнасига йўналтирилган йиллик солиқ тушуми 100 миллиард сўмдан ошди.

Президентимиз Олий Мажлис ва Ўзбекистон халқига Мурожаатномасида наманганлик тадбиркорлар салоҳиятига юқори баҳо берди. — деди корхонанинг иккинчи навбати тақдимотида сўзга чиққан Наманган вилоят ҳокими Шавкат Абдуразоқов. — Бинобарин, эътироф этилганидек, кейинги беш йилда Наманган саноат, тадбиркорлик, таълим ва маданият соҳалари-

да минтақавий марказ сифатида ўз ўрнини топомқда. Ҳудудда бугунгача 73 та кичик саноат, 2 та эркин иқтисодий ва битта фармацевтика саноати зонаси ташкил қилиниб, уларда минглаб лойиҳалар амалга оширилгани бунинг тасдиғидир.

Бу каби чора-тадбирларнинг амалга оширилаётгани тадбиркор ва ишбилармонларга, айниқса, кичик бизнес вакилларига эркин ва самарали иш юритиш, иқтисодий-тими ривожига муносиб ҳисса қўшишда янги имкониятлар яратмоқда. Айтиш чоғда бу — халқимиз фаровонлиги ошиши, юртимиз тароққийга янада юксак поғоналарга кўтарилишида муҳим аҳамият касб этади.

Қудратилла НАЖМИДИНОВ («Халқ сўзи»).

Дунё нигоҳи

«BERLINER ZEITUNG» ГАЗЕТАСИ

ЎЗ МУШТАРИЯРИНИ ТАРИХИЙ ЧОРСУ БОЗОРИ БИЛАН ТАНИШТИРДИ

Германиянинг “Berliner Zeitung” газетасида “Ўзбекистонда озиқ-овқат ва ичимликлар: Берлин бозорлари Тошкент бозоридан нимани ўрганиши мумкин?” сарлавҳали мақола чоп этилди.

Унда Ўзбекистон пойтахтида Буюк Ипак йўлидаги муҳим савдо маркази бўлиб келган ва ҳозиргача сайёҳларни ўзининг ширин бозор жойлашгани маълум қилинган. “Чорсу Истанбул ёки Техрондаги тарихий бозорлардан ҳеч қандай кам эмас. Ширин мевалар ва зираворларнинг хушбўй таровати сизни бу ерга чорлайди”, дейилади материалда.

Мақола муаллифи бозорга киришини билан Марказий Осиёнинг ўзига хос ранг-баранг оламига шўнғийсиз, деб қайд этган. Ўзбекистонда мазали қовунлар, ширин хурмо, энг зўр заъфарон ва бошқа маҳсулотлар мавҳудлигига эътибор қаратган.

“Чорсу бозориде ранг-баранг маҳсулотлар сотилади. — деб ургуланида мақолада. — Масалан, турли хил зираворлар ва минглаб тарвузлар ичиндан ўзига кереганини танлаб олиш учун меҳмонларга икки-уч соатдан кўпроқ вақт керак бўлади”.

Мақолада Чорсуга тушмоқчи бўлган сайёҳларга тавсиялар ҳам берилган. “Бозорга аниқ режа билан бориң. Сизга қандай зираворлар ва мевалар керак ёки қанча пиллоқ ва гўшт олишингиз мумкин? Акс ҳолда, Марказий Осиёнинг ушбу эртакнома масканида адашиб қолишингиз мумкин”, деб ёзади “Berliner Zeitung” газетаси.

«Дунё» АА, Берлин.

ТУРИЗМ – ИҚТИСОДИЁТНИНГ ЕТАКЧИ ДРАЙВЕРИ

Туризм ривожлантириш жуда катта иқтисодий самара беради. Чунки у ресурс чиқармай, яъни фақат хизмат кўрсатиш орқали валюта олиб кириш имконини яратди. Ташкиллар шундан далолат берадики, кўпгина ривожланган мамлакатларда туризмдан келадиган даромад бошқа соҳаларга қараганда анча кўпроқ валюта тушувларини келтиради. Масалан, Туркия йилгига 4-5 миллиард долларлик товар экспорт қилса, туризм фаолиятдан 10 миллиард доллардан ортиқ даромад олади. Австрия, Англия, Италия, Франция, Испанияда ҳам худди шундай юқори кўрсаткичларни кўрсатишимиз мумкин. Мазкур соҳа кузатувчилари сайёҳлик ва туризм иқтисодий ривожланишининг драйвери — ҳаракатлантирувчи кучи экани ҳақида ақидил фикр билдирмоқда. Ушбу соҳалар янги иш ўринларига замин яратиш баробарида (ИСО маълумотида кўра, 2019 йилда ҳар 10 иш ўринининг биттаси шу соҳага тегишли бўлган) иқтисодий ривожланишга катта ҳисса қўшади.

Қарор билан туризм соҳасида фаолият кўрсатаётган тадбиркорлик субъектларига қандай имтиёзлар ва энгилликлар тақдим этилмоқда?

— Бугун юртимизда бирор соҳа ривожини тадбиркорлар иштирокисиз тасаввур қилиш қийин. Шу боис ҳам давлатимиз раҳбари мамлакатимизда ишбилармонлар фаолиятини янги босқичга чиқаришга доимо устувор аҳамият қаратиб келмоқда. Мазкур жиҳатлар ушбу ҳужжатда ҳам ўз ифодасини топган. Хусусан, қарорга мувофиқ тўрт юлдузли ва ундан юқори тоифадаги меҳмонхона учун зарур товарларни олиб кирганда божхона божини, Самарқанд туристик марказида қўрилиш учун “вақтинча олиб кириш” божхона режимида олиб кириладиган ускуналар учун даврий божхона тўловларини тўлашдан озод этилмоқда.

Туризм хизмат кўрсатишга асосланган иқтисодиётни яратиш ва ривожлантиришни рағбатлантиради. Ушбу фаолият доираси Тошкентдаги йирик меҳмонхоналардан тортиб, Самарқанддаги кичик хостеллар, халқаро аэропортлардаги бутликлар, Бухоро ва Хиванинг хушманзара кўчаларидаги кичик хунармандчилик дўконларини қамраб олади. У инсонларда иқтисодий кўнжикларни оширади, билим уфқларини кенгайтиради. Бугунги кунда аксарият мамлакатларда, жумладан, энг ривожланган 10 та мамлакатда бутун сайёҳаракатлар чет эллик сайёҳларни жалб этишга қаратилмоқда. Зотан, туризм ривожланаётган мамлакатлар учун, айниқса, пул оқимини оширишда фойдали бўлиши ҳаммага маълум.

Ўзбекистон туризмни ривожлантиришда улкан салоҳиятга эга. Мамлакатда 8 мингдан зиёд маданий мерос объектлари бўлиб, улардан 209 таси ЮНЕСКОнинг Бутунжаҳон мероси объектлари рўйхатида киритилган. Бундан ташқари, республикада 11 та миллий боғ ва давлат кўрпонаси, 12 та кўрпона, 106 та музей ва сайёҳларни жалб қилиши мумкин бўлган кўп қўлаб бошқа объектлар ҳам мавжуд. Шундай бўлса-да, узоқ йиллар мобайнида бу салоҳиятдан тўлалигича фойдаланилмади. Масалан, 2011—2016 йиллар давомида хорижий меҳмонларнинг мамлакатга ўртача йиллик ташрифи 8 фоизга ўсган, холос.

Бироқ сўнгги беш йилда Ўзбекистоннинг барча иқтисодий тармоқлари синга-

ри туризм соҳаси ҳам янгича ривожлана бошлади — 2016 йилнинг декабри ойи бошларида давлат раҳбари туризм соҳасини жадал ривожлантириш вазифасини қўйди ва бу бўйича тегишли ҳужжатга имзо чеқди. Бунинг самарасида тадбиркорларга туризм соҳасида солиқ имтиёзлари ва преференциялар тақдим этиш, миллий туризм салоҳиятини ички ва ташқи бозорларда самарали тарғиб қилиш учун шартнома яратиш бўйича Президентимиз ва ҳукумат қарорлари қабул қилинди ҳамда виза режимини либераллаштириш ишлари амалга оширилди. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 5 январдаги “Ўзбекистон Республикасида туризмни жадал ривожлантиришга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги қароридан 2019—2025 йилларда Ўзбекистон Республикасида туризм соҳасини ривожлантириш Концепциясига мувофиқ, Европа ва Жануби-Шарқий Осиё мамлакатлари билан товар айланмаси, ташкилоти янги йўлларни сони ва инвестицияларни кўпайтириш учун республикадаги транспорт алоқа тизимини тубдан яхшилаш мақсидида хорижий алоқаларни янада мустаҳкамлашга алоҳида эътибор берилди.

Таъкидлаш жоизки, Ватанимизда кўп қўлаб кўнра шаҳарлар, жумладан, Самарқанд, Бухоро, Хива, Тошкент каби қадимий Ипак йўлининг йўналишлари ва

Фарғона водийсининг асосий аҳоли маркази жойлашган. Бундан ташқари, ЮНЕСКОнинг Бутунжаҳон мероси объектлари рўйхатида киритилган тарихий обидларимиз чексиз илҳом манбаи ҳисобланади. Бой санъат ва маданият, бағрикенглик ва мўътадил диний амалиёт анъаналари бутун дунё бўйлаб сайёҳларни юртимизга жалб қилади. Ўзбекистоннинг табиий мўъжизалари қаторига пуर्वикор тоғлар, ям-яшил водийлар ва хушманзара кўллар қиради. Энг муҳими, бизнинг юрт — дунёдаги энг хавфсиз давлатлардан биридир.

2019 йил 1 февралдан давлатимиз раҳбарияти 45 та йирик иқтисодий тармақни эътиборга олинган мамлакатлар, жумладан, Европа ва Фарб давлатлари фуқаролари учун визасиз режим жорий қилди. Бугунги кунга келиб эса 90 га яқин давлат фуқаролари Ўзбекистонга визасиз ташриф буюриши мумкин. Бундан ташқари, 57 та мамлакат фуқаролари учун электрон виза олиш имконияти ҳам мавжуд. Хорижлик сайёҳлар Ўзбекистонга кириш электрон визасини <https://e-visa.gov.uz/main> махсус портали орқали уч кун ичида олиш мумкин.

Бугунги кунга келиб кўп қўлаб хорижий авиакомпаниялар Тошкент, Самарқанд ва бошқа шаҳарларга авиақатновлар сонини оширмоқда. Ўз навбатида, сўнгги йил-

ларда йирик халқаро меҳмонхона тармоқлари мамлакат худудларида ўз филиаллари фаолиятини йўлга қўймоқда. Мамлакатимизнинг миллий авиакомпанияси — “Uzbekistan Airways” энг замонавий, яхши жиҳозланган самолётлар паркига эга бўлиб, бугунги кунда дунёнинг 23 мамлакатининг 33 шаҳрига тўғридан-тўғри авиақатновларни йўлга қўйган.

2022 йилнинг 15-16 сентябрь кунлари Шанхай ҳамкорлик ташкилоти давлат раҳбарларининг 22-саммити, Туркий давлатлар ташкилотига аъзо мамлакат давлат раҳбарлари Кенгашининг биринчи саммити ва 2023 йилда Жаҳон сайёҳлик ташкилоти Бош ассамблеясининг 25-сессиясига ҳамда Европа тикланиш ва тараққиёт банки бoshқарув Кенгашининг йиллик йиғилишига мезбонлик қилиш учун айнан Самарқанд шаҳрининг танлангани бежиз эмас. Минг йиллар давомида ушбу кент илм-фан ва таълим, савдо ва инновациялар маркази бўлиб келган. 1993 йилда Самарқанднинг тарихий маркази “Самарқанд — маданиятлар чорраҳаси” номи билан ЮНЕСКОнинг Бутунжаҳон мероси рўйхатида киритилди.

Шаҳар Зарафшон дарёсининг гуллаб-гўлланган водийсига жойлашган бўлиб, унинг тарихи қариб 3000 йиллик даврларга бориб тақалади. Самарқанд асрлар давомида Буюк Ипак йўлининг асосий нуқтаси бўлиб, Шарқ ва Фарб маданиятлари чорраҳаси ҳисобланган. Утган асрларнинг истеъдодли мейморлари томонидан бу заминда улғурорлиги ва бетакорлиги билан барчанинг эътиборини ўзига тортадиган бинолар барпо этилган. Ўз навбатида, бугунги кунда шаҳарда Урта асрларнинг бир неча йиллик мейморчилик ёдгорликларига ҳамнафас қилиб кенг қамровли замонавий мажмуалар қад ростлади. Шу маънода, Самарқандда мавжуд мейморчилик дурдоналари XXI аср инфратузилмаси билан ҳамонанг равишда жонли афсонага айланиб бормоқда.

Давлатимиз раҳбарининг алоҳида эътибори ва ташаббуси билан сўнгги йилларда Самарқандда туризмни ривожлантириш мақсидида бир қатор ишлар амалга оширилди...

— Дарҳақиқат шундай. Сўнгги йилларда Самарқандда замон талабига муносиб бунёдкорлик ишлари амалга оширилди. Хусусан, машҳур аллома ва астроном Мирзо Улугбек шарафига бағишланган очик китоб шаклида замонавий Самар-

қанд халқаро аэропорти қурилиб фойдаланишга топширилди. Бинонинг том қисмида юлдуз буржлари тасвирланган бўлиб аэропорт мажмуасининг шакли ўтмиш ва ҳозирги куннинг ўзига ҳам уйланилигини ифода қилади.

Таъкидлаш жоизки, яқинда шаҳар меҳмонлари ва сайёҳлар учун “Silk Road Samarkand” халқаро туризм мажмуаси ишга туширилди. Йилгига 2 миллион сайёҳга хизмат қилиши мумкин бўлган ушбу мажмуа собиқ эшак эшик канали атрофида барпо этилган бўлиб, сув ҳавзасининг икки қирғоғида уч қаватли конгресс-холл, замонавий меҳмонхоналар, “Боқий шаҳар” этнографик боғи қурилди. Умуман, “Буюк Ипак йўли” мажмуаси Ўзбекистоннинг дунёга кенг очилаётган яна бир дарвозаси бўлди, десак, бу ҳам ҳақиқат. Хозирда Самарқандда 200 га яқин меҳмонхона ва кўп қўлаб меҳмон уйлари мавжуд. Айтиш жоиз, шаҳардаги замонавий ишшоотлар ва сайёҳлик мажмуалари мейморий ёдгорликларни асраб-авайлашнинг ЮНЕСКО қондаларига қатъий риоя қилган ҳолда шаҳарнинг тарихий қисмидан ташқарида барпо этилмоқда.

Самарқанд — миллий давлатчилигимиз ва умуман, жаҳон цивилизацияси тарихида алоҳида ўринга эга. Ушбу боқий шаҳар аллоамалари тарихимиздаги иккала Ренессанс даврининг юзага келиши ва ривожланишда муҳим роль ўйнаган. Буюк Амир Темури бобомиз ўзи барпо этган қудратли салтанат учун айнан Самарқанд шаҳрини пойтахт этиб белгиланган ҳам, албатта, бежиз эмас. Бу табаруқ заминда шакланган кутлуғ анъаналарни изчил давом эттирган ҳолда, Самарқанднинг қадимий шўҳратини тиклаш мақсидида охириги йилларда уни янада кўркам ва обод қилиш, чинакам халқаро туризм марказига айлантириш бўйича кенг кўламли ишлар изчил давом эттирилмоқда.

Самарқандни йирик туризм марказига айлантиришда “Боқий шаҳар” мейморий ансамбли алоҳида муҳим ўрин тутди. У келгусида бутун Самарқанднинг ўзига хос “ташриф қоғози”га айланади. Ушбу мажмуа ҳар қандай сайёҳни қадимий афсоналар оламига, тарихий обидлар дунёсига олиб қирадиган том бағнадаги ноёб

Хулоса ўрнида айтганда, бугунги кунда мамлакатимизда туризм соҳасини ривожлантириш ва давлат томонидан ҳуқуқий тартибга солиш борасида катта ютуқларга эришилди. Мазкур соҳани ривожлантириш мақсидида Президентимизнинг “Самарқанд вилоятининг туризм ва транспорт салоҳиятини самарали фойдаланиш, вилоятини “Самарқанд — Янги Ўзбекистоннинг туризм дарвозаси” қонцепцияси асосида ривожлантириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги қарори жуда катта имконият беради.

Чундони, Х асрда тарихчи Абу Тоҳир Хожа “Агар бойлик истасанг, Ҳиндистонга бор, агар илм истасанг, Маккага бор, агар ҳар иккаласини истасанг, Самарқандда қол” деган экан. Бу ҳақиқат бугунги кунда ўз аҳамиятини тиклаётган, десак, асло хато бўлмайд.

лойихадир. Қадимий услубда барпо этилган 14 та худудимизга хос 40 та хунармандчилик устaxonасининг ҳар бири бетакор қиёфага эга. Қўли гул усталар ёғоч ўймакорлиги, қулоччилик, ипак қўғоз ишлаб чиқариш, заргарлик ва гилам тўқиш жараёнлари орқали сайёҳларнинг кўз ўнгига маҳорат дарсларини олиб бормоқдалар. Хусусан, Риштон қулоччилик, Бухоро зардўзлиги, қорақалпоқ ўтовни, Марғилон атласи каби хунармандчилик маҳсулотлари сайёҳлар учун амалий санъат дурдоналари сифатида тақдим этилаётган. Албатта, марказ ишга тушиши натижасида юртимизда туризм соҳасини янада юқори босқичга олиб чиқиш учун қўшимча имкониятлар очилди.

Шу ўринда бир рақамга эътибор беринг. Бундан 3-4 йил олдин Самарқандда ташриф буюрадиган маҳаллий ва хорижий туристлар сони 500 минг нафардан ошмас эди. Хозирги кунда туризмни ривожлантириш бўйича ислохотлар, қулай инвестициявий муҳит яратиш бўйича сайёҳаракатлар тўғрисида Самарқандга келадиган хорижий туристлар сони 2 баробар кўпайди. Бу маррари янада юқори олиш учун барча имконият етарли. Хусусан, келгуси йилларда Самарқандга келадиган хорижий туристлар сонини 1,5 миллиондан ошириш бўйича чоралар қўрилмоқда. Шу мақсадда вилоятдаги 50 га яқин маданий мерос мажмуаларини реставрация қилиш ҳамда 600 дан зиёд замонавий меҳмонхона ва меҳмон уйлари ривожлантириш юзасидан аниқ режалар тайёрланган. Шаҳарда жамоат транспорт тизимини тубдан ислох қилиниб, электробуслар қатнови йўлга қўйилди.

Умуман олганда, туризм соҳасида олиб борилаётган ислохотлар, жорий этилаётган қулайликлар тўғрисида келгуси беш йилда мамлакатимизда келадиган сайёҳлар сони ҳозирги 2 миллиондан 9 миллионга етиши кутилмоқда. Энг муҳими, туризм соҳасида меҳнат қилаётганлар сони 500 мингдан ошди. Уларни ўқитиш ва касбий маҳоратини ошириш мақсидида Самарқанд шаҳрида “Ипак йўли” туризм ва маданий мерос халқаро университетини фаолиятга йўлга қўйилган. Ушбу билим масканида ҳозирги кунда 6 та давлатдан мингдан зиёд талабарлар ўқимоқда, уларга хорижлик профессорлар дарс бермоқда. Бу ерда 20 мингга яқин ноҳид адабиётлар ва қўлёзма асарлардан иборат замонавий кутубхона ташкил этилган.

Бундан бир неча йил олдин Президентимиз Самарқандни яна “Ер юзининг сайқали”га, дунёдаги энг гўзал ва обод шаҳарлардан бирига айлантирамиз, деб таъкидлаган эди. Шу мақсад йўлида Имом Бухорий бобомизнинг ёдгорлик мажмуаси тўлиқ қайта қурилмоқда. Бу табаруқ зиёратгоҳ буюк аждодимизнинг муулмон оламидаги беқеъс обрў-эътиборига ҳар томонлама муносиб бўлган ажойиб масканга айланади. Натжидада юртимизда зиёрат туризми ҳам юксак даражада ривож топади. Зеро, буюк муҳаддиб бобомизнинг шўн-шўҳратини бутун дунёга маълуму машҳур.

Юлоса ўрнида айтганда, бугунги кунда мамлакатимизда туризм соҳасини ривожлантириш ва давлат томонидан ҳуқуқий тартибга солиш борасида катта ютуқларга эришилди. Мазкур соҳани ривожлантириш мақсидида Президентимизнинг “Самарқанд вилоятининг туризм ва транспорт салоҳиятини самарали фойдаланиш, вилоятини “Самарқанд — Янги Ўзбекистоннинг туризм дарвозаси” қонцепцияси асосида ривожлантириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги қарори жуда катта имконият беради.

Чундони, Х асрда тарихчи Абу Тоҳир Хожа “Агар бойлик истасанг, Ҳиндистонга бор, агар илм истасанг, Маккага бор, агар ҳар иккаласини истасанг, Самарқандда қол” деган экан. Бу ҳақиқат бугунги кунда ўз аҳамиятини тиклаётган, десак, асло хато бўлмайд.

Ю. РАҲМАТОВ эъиб олди.

Ғамхўрлик

400 ЎРИНЛИ ТАЛАБАЛАР ТУРАРЖОЙИ

Андижон вилоятдаги мажҳуд олий таълим муассасаларида тахсил олаётган 10 минг нафарга яқин ёшларнинг яшаш шароити ўрганилганда, уларнинг 1 800 нафарига тураржой муаммоси борлиги аниқланган эди.

Вилоят ҳокимлиги томонидан бу масалани ижобий ҳал этиш чоралари кўрилмоқда. Жумладан, яқинда Андижон давлат тиббиёт институтида 400 ўринли талабарлар тураржойи фойдаланишга топширилди.

— Шу пайтгача ижарада яшардим, — дейди талаба Исфандиёр Орипов. — Талабарлар тураржойига кўчиб ўтганимдан сўнг вақтдан ҳам, нақддан ҳам теҳияланман. Бу ерда ҳамма шароит мавжуд. Яъни бўш пайтимизда китоб ўқиш, маънавий тадбирларга тайёргарлик кўриш, спорт билан шуғулланишимиз мумкин. Беш қаватли янги бинонинг қаватида қандолат ва тикув цехлари ҳам ташкил этилган бўлиб, уларда талабарлар ишлаб, даромад топиши имконига эга.

Шу кунгача ётоқхонага эҳтиёж бор талабаларнинг 1 464 нафари янги барпо этилган тураржойларга кўчиб ўтди.

Саминжон ХУСАНОВ («Халқ сўзи»).

Қулайлик

ТАДБИРКОР ЁШЛАР УЧУН КУТУБХОНА ОЧДИ

Бугунги кунда кутубхоналар фаолиятида катта иқтисодий ўзгаришлар юз бермоқда. Кутубхона имижини кўтариш, ўқувчининг маънавий қиёфасини ўзгартириш, иқтисодий салоҳиятини ошириш, жамоатчилик орасида бундай масканлар маъқеини кўтариш бўйича талай ишлар амалга оширилмоқда.

Шу маънода, янги йил шодийналари давом этаётган айни кунларда Урганч шаҳрида замонавий лойиҳа асосида барпо этилган Ёшлар кутубхонаси иш бошлади.

Юз мингдан ортиқ китоб фондига эга эътибор мақсадида китобхоналар зарур адабиётларни шу ернинг ўзида мутолаа қилиш, ўқиб чиқиш учун уйга олиб кетиши ёки сотиб олишлари мумкин. Бундан ташқари, Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон Миллий кутубхонаси ва Хоразм вилояти ахборот-кутубхона маркази билан боғланган электрон ўқув зал мавжуд.

— Мамлакатимизда халқимиз, айниқса, ёшлар маънавиятини юксалтиришнинг муҳим шарти сифатида китобхонлик, мутолаа маданиятини ривожлантиришга катта эътибор қаратилмоқда, — дейди кутубхона раҳбари, тадбиркор Қувондиқ Абдуллаев. — Ёшлар кутубхонасида ўқувчилар учун китобхонлик кенчалари, янги китоблар тақдиротларини мунтазам ўтказиб боришни режалаштирганмиз. Шунингдек, юртдошларимиз бу ерда ташкил қилинган “Билим — ҳазина” дўконидан илмий-оммабоқ, баъдий адабиётлар ҳамда турли ўқув қўлланмаларини сотиб олишлари мумкин.

Одилбек ОДАМБОВ («Халқ сўзи»).

ЖАМИЯТНИНГ ТАЯНЧ НУҚТАСИ — ТАЪЛИМ

Хўш, мамлакатимизда хусусий таълимнинг ривожлантирилиши, давлат ва нодавлат таълим муассасаларига бир хил имкониятларнинг яратиб берилиши қандай ижобий самараларга олиб келади?

Биринчидан, таълим даргоҳлари ўрта-сидра рақобат муҳити пайдо бўлади, рақобат эса соҳанинг ривожланишига, сифатнинг ошишига йўл очади. Иккинчидан, бюджет юки камаяди, давлат таълим муассасаларига кўпроқ маблағ ажратила бошлайди, натижада мактабларда умумий шароит яхшилана боради, ўқитувчиларнинг ойлик маошлари ошириш, синфда болалар сонини камайтириш ва бошқа керакли имкониятлар кўпаяди. Учинчидан, жамиятимизда чуқур илдиз отиб кетган коррупция балосини камайтиришга эришилади. Тўртинчидан, билим, маҳоратли педагоглар сафи кенгайди, негаким, жамиятда уларга эҳтиёж кучаяди, малакали ўқитувчилар талаш бўлиб кетади, рейтингига қараб маош ҳам ошиб бораверади, натижада жамиятимизда муаллим аҳли яна ўзининг юксак мақомига эга бўлади. Профессонал ўқитувчилар қанча кўпайса, билимли инсонлар сони ортадан ортади, бундан жамият ривожини тезлаштиради, ҳаёт янада фаровонлашади.

Маълумки, йиллар давомида таълим соҳасида олиб бориладиган ишларда кўпроқ шахлга эътибор берилди: лицей, коллежлар учун чиройли бинолар қурилди, аммо таълим сифати, мазмуни эътибордан ташқарида қолди. Таълим муассасалари ўртасида рақобат муҳити яратилмади, қоғозбозлик, ҳисобтобозлик авжига чиқди, ўқитувчиларнинг моддий таъминоти ва иқтисодий мақоми тушиб кетди.

Шуни алоҳида қайд этиш жоизки, кейинги олти йилда барча соҳада жадал ўзгаришлар амалга оширилди, эркинлик, очкилик, фикрлар хилмаҳиллиги, қонун устуворлиги изчил ривожланганда, жамиятнинг барқарор фалсафаси тубдан ўзгармоқда, кишиларда ишонч руҳи пайдо бўла бошлади.

Эътирофга арзиғуллик ўзгаришлардан бири таълим соҳаси ходимларининг жамиятдаги маъқеи юксалгани билан бо-

лик. Айни пайтда педагоглар маоши ҳам бир неча марта ошди ва яна ошди.

Олий таълим тизимида ҳам кескин бўрилиш юз берди. Жуда кўп янги олий ўқув юрталари, жумладан, хорижий давлатлар билан ҳамкорликда янги университетлар, нуфузли олийгоҳларнинг филиаллари очилмоқда. Олий маълумот оламан, деган ёшлар учун қвоталар мунтазам кўпайтирилди. Пилоравида юртимиздаги олийгоҳлар сони 2,5 баробар кўпайиб, 198 тага етди, қамров даражаси 9 фоиздан 38 фоизга ошди. Бу рақамлар янада кўпайтирилади. Бироқ таълим сифати ҳам ёддан чиқмаслиги керак. Тан олиш керак, бу борада чора-тадбирлар қурилди ва келажакда ҳам сифат учун курашилади. Бу йўлда 41 та олийгоҳга академик ва молиявий мустақиллик берилди, уларда трансформация офислари очилди. Ректорлар, профессор ва ўқитувчилардан бу жараёнларда фаоллик, янги, илғор методикаларни жорий қилиш талаб этилади.

Олий таълим тизимида иқтисодий муҳофазага кенг ўрин берилаётгани эътиборга молик. Талабарлар ҳам, педагоглар ҳам бундан мустасно эмас. Масалан, 2023 йилда олийгоҳ талабарлари учун имтиёзли таълим кредитларига ресурслар 2 баробар кўпайтирилиб, 1,7 триллион сўм ажратилган бўлди. Бу йил илм-фан ва инновацияларга 1,5 триллион сўм йўналтирилди. Бу 2017 йилдагига нисбатан қариб 6 баробар кўп, дегани.

Олимларнинг иш ҳақи ҳам 4,5 баробар оширилди. Буларнинг барчаси ҳисобидан нано ва биотехнологиялар, рақамли гео-

логия каби 18 та янги илмий йўналиш ташкил этилди. Келгуси йили илм-фан ва инновацияларга 1,8 триллион сўм ажратилади.

Таълим тизимида сифат ҳам ёддан чиқмагани йўқ, деб ўйлайман. 2023 йилдан бошлангич синфларда мутолаа янги методика асосида яратилган дарсликлар бўйича ўқитиш йўлга қўйилди. Бу хали ҳаммаси эмас. Болаларимизни мактабдан она тили ва чет тилларни пухта ўзлаштириб, компьютерда ишлашни ўргатиш, касб-хунар, санъат ва маданият қизиқтириш, ўқувчиларда эркин ва креатив фикрлашни, жамоада ишлаш ва мулоқот қўнжикларини шакллантириш ҳам олдинда турган, кечиктириб бўлмайдиган вазифалардан. Бу борада Президент мактабларида 130 та мамлакатда маъқулланган “А-level” таълим дастури йўлга қўйилгани ўз самарасини бермоқда. Бу жараёнда ҳар бир ўқувчи ўзининг қобилиятига қараб, аниқ йўналишлар бўйича чуқур ўқитилади, дунёнинг нуфузли олийгоҳларига кириш имкониятлари кенгайди. Шу боис 2023 йилдан мактаб таълимини халқаро таълим дастурлари асосида бутунлай ислох қилиш бошланади. Бу ишларни тизимли йўлга қўйиш, янги дарсликларни ишлаб чиқиш, илғор таълим стандартлари ва методикаларини жорий этиш учун алоҳида илмий институт ва лабораториялар ташкил қилинади.

Шу билан бирга, иқтидорли ёшларни қўллаб-қувватлашнинг кенгайтирилиши, айниқса, кимё санъати, электр техникаси, транспорт ва энергетика соҳаларида нуфузли халқаро ташкилотлар билан бирга, алоҳида муҳандислик мактаблари ташкил қилиниши белгиланади. Бу тизим мамлакатимизда ҳозиргача бўлмаган. Қисқаси, янги замон муҳандислари тайёрлаш тизими яратилади.

Давлатнинг ғамхўрлигини қарангки, 2022 йил бошдан Қорақалпоғистон ва Хоразмда 285 минг бошлангич синф ўқувчиси учун навултов оқватланиш йўлга қўйилган. Энди навултобдаги ўқув йилдан бошлаб ушбу амалиёт қолган вилоятлар ва Тошкент шаҳри мактабларида ҳам жо-

рий этилади, бунинг учун 2,3 триллион сўм ажратилади. Мазкур соҳани ривожлантириш мақсидида Президентимизнинг “Самарқанд вилоятининг туризм ва транспорт салоҳиятини самарали фойдаланиш, вилоятини “Самарқанд — Янги Ўзбекистоннинг туризм дарвозаси” қонцепцияси асосида ривожлантириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги қарори жуда катта имконият беради.

Чундони, Х асрда тарихчи Абу Тоҳир Хожа “Агар бойлик истасанг, Ҳиндистонга бор, агар илм истасанг, Маккага бор, агар ҳар иккаласини истасанг, Самарқандда қол” деган экан. Бу ҳақиқат бугунги кунда ўз аҳамиятини тиклаётган, десак, асло хато бўлмайд.

тозимиз

ЁКИ РОСТ ГАПИРИШНИ ЁРГАНАЙЛИК, ХАЛҚҚА ХИЗМАТ ҚИЛАЙЛИК.

2022 йил якунида Ўзбекистон Республикаси Кинематография агентлиги ҳамда Ўзбекистон Кинороботлари ижодий уюшмаси томонидан ташкил этилган "Олтин хумо" миллий кинотакдимотида номинациялар бўйича голибликни тақдирлаш маросими ўтказилди. Унда "Хайрат" фильми учта номинация бўйича голибликни қўлга киритди. Фильм режиссёри, Ўзбекистон Республикаси санъат арбоби Зулфиқор Мусоқов билан эксклюзив интервью уюштирдик.

Интервью

— Аввало, голиблик муборак бўлсин! Яқундан йил қандай муваффақиятлар, ютуқ ва хато-лар билан хотирангизда қолди?

— Табрик учун раҳмат. Аллоҳга шукр, 2022 йил яхши ўтди. Мазкур танловдаги муваффақият сўзимизга яна бир исбот... Рухсат берсангиз, саволингизга батафсил жавобни 12 соат ўтганидан кейин, мақоланинг якунида айтаман.

— Сиз учун кино нима?

— Очигини айтганда, сал нокаментарлик, ҳатто манманлик бўладими дейманда, ўз касбим ҳақида гапириш... Нима бўлганда ҳам кино мен учун бутун борлигим, ҳаётимнинг мазмуни. Менда ҳатто "хобби" йўқ. Кечаю кундуз ўй-хаёлим шубу санъат билан банд.

— Кино ва бизнес. Бу сиз учун қанақа тушуначалар?

— Бир учрашувда Президентимиз Шавкат Мирзиёев: "Ўзбек киносининг халқимизга ва айниқса, ўсиб келаётган ёшларга тарбиявий, маданий ва маънавий аҳамияти Мудофаа вазирлиги билан тенг, баъзида ундан ҳам муҳим", деган эди. Санъатда бизнес деган тушуначга йўл қўйилмаслигини таъкидлаган эди. Ана шу фикр менга жуда маъқул келган. Чунки санъатга бизнес аралашса, киносининг тарбиявий роли, аҳамияти йўқолади. Бундан кино санъати жабр қўради, омманинг савиясини туширадиган, қўпол бўлса ҳам айтмай, беор ва шаллақлар ўзини намойиш қиладиган майдонга айланган қолди, назаримда.

— Ижодий фаолиятингиз давомиде 30 га яқин фильм суратга олгансиз. Бой бўлиб кетмадингизми?

— Агар бой бўлиб кетганимда, бу ерда ўтирмасдим. Айтилик, қайсидир Канар оролларида-ей, "Олтин кум" дами-ей, иссиқда дам олиб юрган бўлардим. Менинг ҳашаматли саройга ўшган икки қаватли уйим ёки ховли-жойим йўқ. Олдий уч хонали квартирада 40 йилдан бери яшайман. Нолмайман, шукр, мендан бекор яшамайдиган одамлар ҳам бор...

Лекин агар ишонсангиз, ана шу олинган фильмларимдан бор-йўғи икитасигина фойда келтирган. "Осмондаги болалар -1" тўққиз ярим ой, "Осмондаги болалар -2" асарим олти ярим ой кинотеатрда қўйилган. Очигини айтсам, бошқа бирорта фильмим бу қадар "ўзоқ" муддат кинотеатрда қўйилмаган. Яхшиям телевидение бор, ҳамма киноларимни қайта-қайта "айлантириб" ётишибди. Бундан хурсандман ва ич-ичимдан faxрланаман. Пули ҳам керак эмас. Лекин телеканаллар фильмларимни ўртасидан "кесиб", унинг ўрнига

реклама жойлаштириб пул ишлагани мени ранжитди.

— Нима, кино даромадли соҳа эмасми?

— Агар кино даромадли соҳа бўлганида, ҳамма ўзини шунга урган бўларди. Лекин бизнинг мамлакатимизда давлат ёрдамисиз кино "ўлиши" аниқ. Дунёда фақат учта мамлакатдагина кино давлат ёрдамига муҳтож эмас. Булар — АҚШ, Хиндистон ва Нигерия. Бошқа давлатлар, масалан, Англия, Германия, Францияда кинолари экспансиясидан қутқариш мақсадида киночиларга ёрдам беради. Лекин шунга яраша, давлат қайсидир иккита-учта карчалонга эмас, авваламбор, тажрибали экспертларнинг ҳолис хулосасига таяниб, юксак бадиийликка жавоб берадиган асар яратаятган захматкаш кинорежиссёрларга маблағ ажратди. Бизда ҳам ана шундай ҳолислик қарор топишини истайман, ҳолос. Бизнинг ижодий гуруҳ ана шу талабларга жавоб берадиган асарлар яратишга ҳаракат қилади. Бошқалар учун жавоб бера олмайман...

— Биламиз, "Ўзбекфильм" студияси биноси остонасидан биринчи бор 45 йил олдин актёр сифатида ҳатлаб ўтгансиз, 35 йилдан бери режиссёр сифатида ижод қилиб келясиз. Сизнингча, ўзбек киноси ривожига нима этишмайди?

— Биринчидан, бу саволини шу соҳага мутасадди раҳбарларга беришингиз керак, деб ўйлайман. Улар ўз маданияти, кино ишлаб чиқариш бўйича тажрибаси ва лаёқати, шу соҳада ўзлаштирган билимидан, фаросати ва энг муҳими, иймонидан келиб чиқиб, сизга бафуржа жавоб бериши мумкин.

— Соҳада қандай ижодий ўзгаришлар бўлганига мисоллар билан аниқлик киритсангиз...

— Мен ўзим гувоҳ бўлган жараёнларни санаб ўтишим мумкин. Мана, масалан, ҳозир Кинематография агентлиги томонидан ёшларга катта эътибор берилляпти. "С. А. Герасимов номидаги Бутунроссия давлат кинематография институти" федерал давлат бюджети олий таълим муассасаси филиали очилди. Бу савобли иш. "Ўзбекфильм" киноконцерни биноси қайта қурилди. Яна бир инкор қилиб бўлмайди: факт: мавжуд қийинчиликларга қарамай, айнан "Ўзбекфильм" да 1991 йилдан 2019 йилгача 51 та тўла метражли фильмлар яратилди. Шулардан 20 дан ортқ фильмларни ўзим олганимдан, ўтган ўйрим бесамав кетмаганидан мамнунман. Ва ниҳоят, пенсияга чиққангидан кейин

бўлса ҳам "Ўзбекфильм"да ўтирса бўладиган мебель ва одам қирса бахра оладиган хоналарни қўриб, хурсанд бўламан. Ўйим юксак технология камералар олинди, хроникага анги компьютер харид қилинди. Буларнинг ҳаммаси асарларида меҳнаткаш бўлган операторларнинг ишени энгиллаштиради, уларни чарчатайди. Умуман, бундай ўзгаришлардан кино санъати фойда қўрмоқда.

— Бугун жамиятда қизиқ бир ҳолат кузатиляпти. Баъзи бир амалдорлар қабулига келган фуқаролар билан маълум бир мавзуда суҳбатлашаётганида, халқ тили билан айтганда, "қовун тушириб қўйишяпти" ва булар ижтимоий тармоққа чиқиб кетяпти. Бу каби ҳолатларни кинога қўчириса бўладими? Шунга муносабатингиз қандай?

— Бу саволингизга жавоб тайёр. Сиз бизнинг ижодий гуруҳимиз томонидан яқиндагина яратилган "Касалик тарихи" фильмининг бир қўринг. Унда ана шу саволларингизга атрофлича жавоб топасиз. XX ва XXI асрнинг улўқ донишмандларидан бири — Шўхрат Аббосовнинг шох асари бўлган "Тошкент — нон шаҳри" бадиий фильми сценарийнависи Андрей Кончаловский: "Хар бир халқнинг тақдирини унинг маданияти хал қилади", деб айтган эди. Афсуски, жамиятимизда фалакнинг гардиши билан тасодифан турли-туман мансабчаларга эга бўлиб қолган кўнгина амалдорларда шу оддийгина маданият етишмаслиги жуда ачинарли ҳол! Баъзан ижтимоий тармоқларга чиқиб кетаятган қўполик, ҳатто сўкинш ҳолатларига ҳам гувоҳ бўляемиз. Ишдан бўшатилганидан кейин йилга йўради, дарров "одам" бўлиб қолади, уялмайди, кечирим ҳам сўраб қўяди. Шунинг учун мулоқот одоби, ўзаро ҳурмат маданиятга жиддий қарашишимиз, бу борада жамиятда жамоатчилик фикрни шакллантиришимиз жуда зарур деб ўйлайман. Бу, сиз — матбуот ходимларига алоҳида тааллуқли мавзу. Хар бир амалдорнинг ўтириш-туриши назоратда бўлиши, қилган ишлари шаффоф ёки шаффоф эмаслигини аниқ айтиш керак, халқ шулардан ўрнак олади. Чунки халқни алдаб бўлмайди. Менга келадиган бўлса, бу масалага жавоб топиш учун жамоамиз билан биргаликда ишлаган "Дадам бего" деб номланган фильмимизни яна бир марта қўриб чиқишингизни тасвия қилган бўлардим...

— "Ватан" фильми аини чоғда Зулфиқор Мусоқовнинг ижодидеги силижи, анги мавзу ва бадиий тақлиқларни топиш, жиддий кино услубини касб этиш

йўлидаги самарали тажриба, десак, бўладими?

— Билмадим, бу томошабин ва вақтга ҳавола. Қанақасига ўз фильмим ҳақида гапиришим мумкин? Менинг мақсадим битта эди: асарни пиштириш, қиймега етказиш учун анча тер тўкиш, хар битта деталга "жон киргизиш", улар нимагадир хизмат қилиши лозим, деб ҳисобладим.

Асар хар бир инсоннинг қалбига кириб бориши, уларнинг кўнгли торларини қайсидир даражада черта олиши керак эди. Кино шу вазифани бажармаса, унда бундай асарнинг қимга кераги бор? Шу маънода, олдимга қўйган мақсадларимга қандайдир даражада етдим, деб ўйлайман. Ватанинги англамоқ учун минбардан бақириб ўрнига Ватан орқиларини ўз қалбидан ўтказган оддий бир инсоннинг ички туйғуларини, хисларини ана шу асарда акс эттирмоқчи эдик...

— Кинода мусиқанинг иштироки қай даражада муҳим деб ҳисоблайсиз?

— Мусиқа гоёт муҳим. Оҳанг қалб торларини чертиб, тасвирларнинг таъсирчанлигини оширади. Тан оламан, мусиқада бирорта нотани билмайман, лекин биз яратган фильмларда юртимизнинг етуқ бастакорлари — Мирхалил Маҳмудов, раҳматли Анор ака Назаров, Анвар Эргашев билан елкама-елка ишлаганимиз. Ютуқларимизда бу инсонларнинг меҳнати катта. Шу маънода айтганда, мен бахтли одамман.

Ҳаётим давомида улўқ инсонлар билан мулоқотда бўлганим ёки бирга ишлаганим билан faxрланаман, шундан ўзимни бахтли ҳис қиламан. Юксак таваққур соҳиблари — Чингиз Айтматов, Виктор Астафьев, устозларим Владимир Меньшов, Галина Волчек, Вим Вендерс, Анджей Вайда, Шохей Имамра, ватандошларимиз Ҳожиакбар Нурматов, Тўти Юсупова, Тўчи Орипов, Римма Аҳмедова, Баҳодир Йўлдошев, Рихсвий Муҳаммаджонов, Обид Юнусов, Фатхулла Маъсудов, Ширин Азизова, Ҳусан Шарипов, Диас Раҳматов, Садриддин Зиёмухамедов... уларни унутиб бўладими! Уларнинг хар бири бир олам эди! Афсуски, ҳозир ўзимни етим қолган боладай ҳис қиламан. Улар билан ҳамкорлик қилганимни, ҳамсуҳбат бўлганларимни эсласам, юрагим тарс ёриляй дейди, ҳаёт тушга айланган қолгандай бўлади...

— Кино ва театр мактаби ташкил этган экансиз...

— Мен эмас, қизим Мария очган. Бу "Focus" кино ва театр мактаби деб аталади. Бу ерда бадиий фильмлар режиссёрлигига ўқишга қабул йилга бир марта амалга оширилади ва республиканинг барча худудидан ўқувчилар қабул қилинади. Ушбу соҳада махсус таълим олмаганлар ҳам ўқиш учун ариза топширишлари мумкин.

"Focus" кино ва театр мактаби дунёнинг 39 мамлакати муҳассислари билан ҳамкорлик қилади. Қўплаб халқроқ тренинглариинг ҳамкори ва иштирокчиси ҳисобланади. Мақсад — ёшлар ичидан истеъоддорлини топиш, уларга кўмак бериш, керак бўлса, устозлик қилиб, пишк-пукта, дунё мириқига томоша қиладиган асарлар яратилишига ёрдам қўрсатишдан ибоб

рат. Ҳозир мана шу мактабни битирган 15 нафар йуғит-қиз "С. А. Герасимов номидаги Бутунроссия давлат кинематография институти" федерал давлат бюджети олий таълим муассасаси филиалида тахсил оляпти.

— Айрим хусусий киностудиялар томонидан фильмларни сценарийсиз суратга олиш ҳоллари мавжудлиги ҳақида гап-сўзлар юради. Бунга нима дейсиз?

— Аниқ билмайман. Буни уларнинг ўзидан сўраш керак. Лекин айтишим мумкинки, бу профессионаллик эмас. Сценарийсиз фильм яхши чиқмаслиги аниқ. Буни унинг ўз соҳасининг моҳирдан кўмак олиш лозим.

— "Осмондаги болалар-3" фильми нима бўлди?

— Одамлар мендан "Осмондаги болалар-3"ни қачон суратга оласиз, дея кўп сўрайди. Тасвирга олдик, мен тайёрлаган сценарий бўйича. "Осмондаги болалар-3" (фильм номи "Ердаги оталар") номли фильмда аввалги қаҳрамонларнинг фарзандлари ҳаёти ҳақида хикоя қилинади. Ҳозир бу сценарийни суратга олиш ишлари тугади. Агар молялаштириш пайсалга солинамаса, январь ойидан монтаж қилишга киришамиз.

— 2002 — 2021 йиллар мобайнида ёш авлод "Осмондаги болалар", "Ватан", "Новда" каби фильмларни қўриб улғайди. Мазкур фильмлар сценарийсизди диалоглар муҳлислар севган ибораларга айланади. Ҳозир уларнинг бирортасидан Зулфиқор Мусоқов суратга олган фильмларни қўрганмисан деб сўранг, қандай икитасини қўргангани айтди. Бу сизни қувонтирадими?

— Ҳа, албатта! Агар баъзи шоввозлар бундан кейин ана шу фильмларга ўхшатма қилиб реклама роликларини ишласамаса...

— "Олтин хумо" танловида муносиб тақдирланган "Хайрат" фильмига ўтсак...

Сўнгсўз ўрнида: Интервью бошида берилган саволга З. Мусоқов: "Батафсил жавобни 12 соат ўтганидан кейин, мақоланинг якунида айтаман", деган эди. Кинорежиссёр ваздасига вафо қилиб, саволга қўйилган жавоб берди: — Савол-жавобимизнинг бошида берган саволингизга 12 соатдан кейин жавоб бераман, деган эдим. Гап шундаки, уша пайтда ўғлим самолётда, ҳавода эди. Шукр, эсон-омон учиб келди. У жамоамиз билан Нью-Йоркда "Осмондаги болалар-3" фильмининг охирига қадрларини режиссёр сифатида суратга оляётган эди. Мен боришим керак эди, лекин самолётда уча олмайман — қўрқаман...

Энди биринчи саволга тўла-тўқис жавоб бераман бўлади: 2022 йил шахсан мен ва бизнинг ижодий гуруҳимизга муваффақиятлар йилли бўлди, анча яхши ўтди, десам бўлади. Бутунлай янги ракурсда ва ёндашувида суратга олинган "Касалик тарихи" фильмининг ўз қучимизга таяниб, таниш-билишларимиздан қарз-қавола қилиб ишлаган эдик. Фильмининг тасвирга олиш жараёни ярмига келганида, маблағ етмай қолганди. Ўзбекистон Миллий кинематографияни ривожлантириш маркази асарнинг хомаки материалларини ўқиб қўриб, ёрдам берворилди. Яқинда фильм премьерасини ўтказиш ниятидадим.

Яна бир яхши воқеа — "Осмондаги болалар-3" фильмига ниҳоят пул ажратилди, суратга олиш жараёнидаги барча харажатларни ниҳоят қоплаш учун имкон пайдо бўлди. Энди уни монтаж қиламиз. Ҳаммага тинчлик ва соғлиқ тилаб қоламан.

Нуруллоҳ ОСТОНОВ (Халқ сўзи) ёзиб олди.

ХалқБанки
"Тилла хумча" лаҳзали, пул ютуқли лотереяси иштирокчилари ДИҚҚАТИГА!
Ўзбекистон Республикаси акциядорлик тижорат Халқ банки
"Тилла хумча" лаҳзали, пул ютуқли лотереяси билетларининг сотилиши 2023 йилнинг 1 январидан тўхтатилганини маълум қилади.
Мазкур лотерея бўйича ютуқ чиққан билет соҳиблари лотерея билетларини сотиш амалиётлари тўхтатилган кундан бошлаб 4 (тўрт) ой давомида Халқ банки филиалларига мурожаат қилиб, ўз ютуқларини расмийлаштиришлари мумкин.
Ушбу муддат тугагандан сўнг ютуқли билетлар ўз кучини йўқотади ва тўловга қабул қилинмайди.
Шошилинг! Ютуқларингизни ўз вақтида олишни унутманг!
Хизматлар лицензияланган. Лотерея ташкилотчиси.

ХалқБанки
"Омад куши" лаҳзали, пул-буюм ютуқли лотереяси иштирокчилари ДИҚҚАТИГА!
Ўзбекистон Республикаси акциядорлик тижорат Халқ банки
"Омад куши" лаҳзали, пул-буюм ютуқли лотереяси билетларининг сотилиши 2023 йилнинг 1 январидан тўхтатилганини маълум қилади.
Мазкур лотерея бўйича ютуқ чиққан билет соҳиблари лотерея билетларини сотиш амалиётлари тўхтатилган кундан бошлаб 4 (тўрт) ой давомида Халқ банки филиалларига мурожаат қилиб, ўз ютуқларини расмийлаштиришлари мумкин.
Ушбу муддат тугагандан сўнг ютуқли билетлар ўз кучини йўқотади ва тўловга қабул қилинмайди.
Шошилинг! Ютуқларингизни ўз вақтида олишни унутманг!
Хизматлар лицензияланган. Лотерея ташкилотчиси.

ХалқБанки
"Имкон" лаҳзали, пул ютуқли лотереяси иштирокчилари ДИҚҚАТИГА!
Ўзбекистон Республикаси акциядорлик тижорат Халқ банки
"Имкон" лаҳзали, пул ютуқли лотереяси билетларининг сотилиши 2023 йилнинг 1 январидан тўхтатилганини маълум қилади.
Мазкур лотерея бўйича ютуқ чиққан билет соҳиблари лотерея билетларини сотиш амалиётлари тўхтатилган кундан бошлаб 4 (тўрт) ой давомида Халқ банки филиалларига мурожаат қилиб, ўз ютуқларини расмийлаштиришлари мумкин.
Ушбу муддат тугагандан сўнг ютуқли билетлар ўз кучини йўқотади ва тўловга қабул қилинмайди.
Шошилинг! Ютуқларингизни ўз вақтида олишни унутманг!
Хизматлар лицензияланган. Лотерея ташкилотчиси.

ХалқБанки
"Қураш лотто" лаҳзали, пул ютуқли лотереяси иштирокчилари ДИҚҚАТИГА!
Ўзбекистон Республикаси акциядорлик тижорат Халқ банки
"Қураш лотто" лаҳзали, пул ютуқли лотереяси билетларининг сотилиши 2023 йилнинг 1 январидан тўхтатилганини маълум қилади.
Мазкур лотерея бўйича ютуқ чиққан билет соҳиблари лотерея билетларини сотиш амалиётлари тўхтатилган кундан бошлаб 4 (тўрт) ой давомида Халқ банки филиалларига мурожаат қилиб, ўз ютуқларини расмийлаштиришлари мумкин.
Ушбу муддат тугагандан сўнг ютуқли билетлар ўз кучини йўқотади ва тўловга қабул қилинмайди.
Шошилинг! Ютуқларингизни ўз вақтида олишни унутманг!
Хизматлар лицензияланган. Лотерея ташкилотчиси.

Халқ сўзи Народное слово
Бош муҳаррир Ўткир РАҲМАТОВ
2020 йил 25 мартда Ўзбекистон Республикаси Президентини Администрацияси ҳузуридаги Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлигида 0001-рақам билан рўйхатга олинган. Нашр индекси — 229. Буюртма Г — 141. 20 266 нусxada босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2. Баҳоси келишилган нархда.
Телефонлар: Девоҳона 71-233-52-55; Котибият 71-233-10-28; Эълонлар 71-232-11-15.
МАНЗИЛИМИЗ: 100000, Тошкент шаҳри, Матбуотчилик кўчаси, 32-уй.
Навбатчи муҳаррир — А. Сойибновлар. Мусахҳиҳ — Ш. Манраббевлар.
"Шарқ" наشريёт-матбаа акциядорлик компанияси босмаҳонаси. Корхона манзили: Буюк Турон кўчаси, 41. Ўза якуни — 21.20 Топширилди — 23.45 1 2 3 4 5 6